

Damir Nedić
NEŠTO SI ZABORAVIO

NOVO STABLO

Damir Nedić

NEŠTO SI
ZABORAVIO

Kragujevac 2012.

PREDGOVOR

Ova knjiga ima ruke. Raširene ruke odraslog dečaka pred svetom. Ruke bi da zagrle taj svet, u svoj njegovo nesavršenosti, neuhvatljivosti i nedoslednosti, sa svim njegovim ljudima, malim pred realnošću i nesnađenim u njoj, opterećenim svakodnevnicom i pregaženim brigama.

Ova knjiga ima prste, kojima se rukuje sa skitnicama i žuljevitim šakama radnika, kojima se grle i flaše i žene, prste kojima pokazuje na nepravde, na licemerje današnjeg društva, na surovost i patnju običnog čoveka.

Prst Damira Nedića je na slepoočnici, i pita se. Taj prst je prst putnika, prst ljubavnika, prst raskolnik, prst putokaz, prst slobodara, samo naizgled usamljen u svom zadatku trganja koprene sa očiju, i, još bitnije, sa misli. Prst buđenja revolucije piše o borbama i o posrnulim borcima, o prirodi sna i o neprobuđenosti, o ljubavi i o njenoj prolaznosti.

Damir Nedić kaže "Ja čutim" misleći "ti čutis", i često govori o stisnutim usnama, stisnutim zubima, kao da se stiskaju usne nečega bitnog u nama. Usne čute, jer čuti i umire čovekova moć da vikne, da se odupre gubitku dostojanstva. Umire u ugrizima, jer se usne grizu od čutanja. Nad tim čutanjem, nad umiranjem vriska, pleše avet poraza, pleše po iznurenim telima, po prahu koji ostaje iza borbi, iza nadanja, iza promašaja prošlosti, po musavim kafanskim stolnjacima kao raznesena pamet, prosuta sa usana onih koji čute širom sveta.

Ova knjiga je nasleđe susreta jednog dečaka sa tišinom, tišinom svih tih usta koja su nešto bitno zaboravila. Knjiga je nasleđe, a čitanje o čutanju donosi katarze tamo gde u nama spavaju ljudi, gde ljudski glas čeka da bude probuđen, gde čeka ono što smo pustili u zaborav. U zaboravu je dete koje smo bili, istrajno u preispitivanju i želji za boljim svetom.

Ali naš drug Damir je naučio da idemo dalje, i to “idemo dalje” služi kao ideja vodilja svima nama koji živimo u vremenu, a ne posle njega, i u borbi, a ne posle nje. “Idemo dalje”, ne zato što zaboravljamo prošlost, već zato što se borbe vode još uvek, u nama, oko nas, na našim ulicama, u našim fabrikama, u našem danas, u novom dobu, koje preti da otrgne čovečnost od čoveka, koje je već otrglo čoveka od njegovog glasa.

Baš zato što je Damirova književnost borbena, ona je i mlada. Njegova reč nije samo lepa, nego i neophodna današnjem čoveku. Njegova reč je živa, zrela i punokrvna, njegova reč jednakog gori u knjizi i na sceni kao i na ulicama.

Takva književnost ima glas, a knjiga “Nešto si zaboravio” je redak vrisak u moru čutljivih. Vrisak koji se obraća svima, koji nas sve poziva na razmišljanje i preispitivanje – šta smo prečutali, šta smo to zaboravili?

Siniša Stojanović Sinister

U POLJUPCIMA

U TUĐU

Ivani P.

Kaže da ponekad čita stara pisma.
Piše da još mirišu na moj dah.
Crtam uzdah na ogledalu.
Prstima pričam zamagljenom prozoru.
Liže me sa novog broja.
Nedrug u meni kaže da čutim.
Ne mogu, pričam sa tortom.
Hoću da je pojedem,
da je grizem dok ne dobijem šećer
i ne smeste me u tuđu humku,
onako strastveno tvrdo,
kao što sam smeštao sebe
u uvek tuđe žene.

PONOVO

Sunce, koraci ka Kališu,
kiša koja budi dugu,
tango u toplim kapljicama,
rđa u devojačkim šnalicama.
Budućnost sedi za stolom i peva narodnjake.
Meni to mnogo ne smeta,
ja mogu realnost da podnesem, još uvek.
Kajsija, pivo, kajsija i pivo, pivo i kajsija.
Reč, rečenica, stih, pesma – kratka priča.
Ona sluša.
Ona se smeje.
Ona je njegova cura.
Pričam joj o knjigama, piću i ko zna o čemu sve.
Trudim se da ne vidi sunce, dugu i tango u mojim očima,
rečima i pokretima.
Ne smem da prestanem da pričam,
da se njen pogled ne bi uputio u drugom smeru.
Volim kada me sluša,
kada moje reči nastavlja,
kada uradi onaj pokret glasom,
baš onaj na koji padam.
Ovaj pokret telom koji često ponavlja
liči mi na sva jutra koja sam propustio spavajući do podne.
A to što je iz tog prokletog grada,
zbog koga sam prokleo sebe prvom knjigom,
samo je kap koja doliva potrebu
da mi se pogled odlije na nju.

Dobro je što je devojka mog prijatelja
pa neću morati krvavo da stradam,
bez krvi će sve ipak proći,
samo još jedno obično pesničko stradanje i ništa više.
Ništa.

Kiša je prekrila ljude iskvarene pisanjem
i donela ljude pokvarene disanjem.
A ja, eto, ponovo nosim tuđu poštu,
pišem o tuđim ženama,
živim u tuđim ljubavima,
ne raspoznujući čija ruka,
kosa i noge
koju noć na meni je zaspala.

STRAH

Sneg mi se topi na licu,
budi miris škole u decembru.
Zar je prošlo već šest godina?
Jeca se smeje toplije nego onda.
Godine su pojele kontakte.
Ne primećuješ ništa novo na meni,
upita me toplo hrskavim glasom.
Zatim hitro raskopča kaput,
pahulje počeše da se tope
na njenom isturenom stomaku,
mnogo brže nego na mom licu.
Lagano spustih šaku na njega.
Šesti mesec, kažu muško, procvrkuta.
Zakopčaj se ludice da dečko ne nazube,
izustih i oboje prasnusmo u smeh.

Sedim i pušim.
Stvarno previše lutam,
imam previše bučnih noći.
Previše gušim vreme.

Imam osećaj da će i Marinu
jednoga dana slučajno sresti,
po nekom tihom decembarskom snegu.
Gađaću je sećanjima u zenice.
U prvom trenutku sigurno
neću ni primetiti da se ugojila,
onako divno, od ljubavi.
Nosiće ponosno veliki stomak.
Znam, ja će u stomaku nositi čir,
na licu neprespavane noći
u glavu svakodnevnu migrenu.
Ostaću mršav.
Ostaću.
Staću.

PIVNICA

Isto mesto,
uvele grane opet pljuju žuto,
stolovi su novi.
Mirišem na hmelj i loš duvan,
smrdim na skup parfem.
Grebem po njenoj koži
prepunoj pomade.
Karmin sa njenih usana
balavi hemiju sumnjivu.
Sumnjam u sve što se razvlači.
Tip ispred mene drži joj grudi
na dlanu pogleda.
Otvaram oči i shvatam
da pijem sam,
u praznoj pivnici.

A SADA ĆUTI I SPAVAJ

Desnu ruku savi u laktu i stavi pod glavu,
lagano zatvori oči i čuti.
Neka te gleda Crnjanski sa police,
pikavac iz pepeljare
i pesma iz prve knjige.
Neka te ne gledaju otac i majka,
prijatelji, poznanici i neprijatelji,
dok izgledaš kao jutro bez Sunca.
Sada čuti kao onaj pas poljomljenog repa
kome si dao zadnji zalogaj sendviča.
Ne galami, taj koji je stiska nije kriv,
ta koju stiska nije ona cura bledog tena
što trči za autobusom u belim patikama.
Ova cura ne sprema krompirne na sto načina,
ni doček nove godine na kom će ti plakati na rukama.
Ova cura nema tebe na usnama kada pomene Galčinskog.
Od one o kojoj si pisao ostala je samo prašina
i par tvojih pesama.
Zato čuti i ne piši o onoj koje više nema,
onoj koje možda nikada nije ni bilo
u iznajmljenom stanu,
krevetu punom šarenih prekrivača,
zagrljaju tvojih predugih ruku.
Svi su osim tebe znali da nje nikada nije ni bilo
nigde, osim u tvojim pesmama.

Zato samo čuti i spavaj,
pa ako se slučajno i probudiš
a ti gledaj da opet zaspiš.
Ni po papiru nemoj više da pričaš
nikada, ni o kome,
i možda,
možda jednoga dana i naučiš čvrsto da spavaš.

MAJA

Rekla je da bio sam skriven u šeširu
dok govorio sam o čoveku koji je sanjao ptice.
Rekla je da joj je rođendan i da se zato smeška,
onda mi je u to ime dozvolila da joj uronim u obraz.
Razmišljao sam kako da skliznem dublje od obraza.
Dok sam smišljao kako, ona je već otišla.
Bezuspešno sam danima pravio zasede po gradu,
noći su bile tvrde bez njenog lica i tela.
Noći su još uvek, veoma tvrde.

NATAŠA

Nacrtaj kuću i dim,
da, obavezno dim neka teče,
da ne bi nekome bilo d-d-d-d,
nikada, nikome d-d-d-d da ne bude.
I nacrtaj osmeh,
iskren, kao onaj moj
kada čujem glas
otvori jedno okce,
otvori drugo okce.
Ponovo pusti mačku u sobu,
onu istu što spava ispred zgrade
ili bilo koju drugu.
Zatim album sa leptirom ispuni slikama
u boji ili crno-belim,
našim ili tuđim,
u ime nas ili već bilo koga.
A onda kada prođe leto,
jesen i ja,
kada meni niko ne bude Nataša,
očuti par minuta,
a zatim se nasmej
i progovori ponovo dečjim glasom.

RUNDEKOV KONCERT

Mesec crven i ljut.
Za volanom umorno telo,
na putu ka izgubljenom ritmu.
U ustima metaksa i rogovi.
Na ulazudrvoredi,
ljudi punih usta, lepršave suknjice,
vonj rakije, duvana i piva.
Uši se pune.
Iza njega bele čizmice,
glatke preplanule nožice,
suknjica i oko nje šal.
Mesec se odljuti,
telo se odmori,
njen pogled se otvori.
Olja – liznu mu u uho.
Šalom im spoji usne.
Na grudi nasloni novi sjaj
i šake napuni njegovim kovrdžama.
Ja sam slobodan! – uzviknuo je.
Iznenada, vrela i gipka nestala u masi.
Više je nije video.
Ni krivinu nije video.
Sada oseća samo kako mu limunom
kvase nasmejane usne.

GLUMICA

U iskrzanim pantalonama od pliša
sediš na krevetu i čekaš
da probudiš zvono u budilniku.
Tek sada dok gmižu radničke kolone,
kao zakasnela reakcija, stiže ti osmeh.
Ne, nije mirisala,
na zaboravljenе stihove pored jezera
ni prste glumaca i reditelja,
već na široki osmeh planinara pristiglih na cilj.
Uhvatila te je za ruku i povela.
Odvela te nije.
Na licu blag a na levoj strani grudi
jak osmeh, nosila je kao orden.
Ti si čutao,
okretao glavu
i samo je bez dodira odneo.

Ulaziš u kolonu.
Visoki dimnjaci farbaju nebo.
Ona se još neće obući.
Ona u krevetu jede rusku salatu.
Ona danas igra novu ulogu.
Ti danas nećeš ići u pozorište.

DORA

*Sigurno si čutao i sedeo u nekom uglu.
Da jesam, vidiš da se sećaš.
Ne, ne sećam se.
Zar tako izgledaju pesnici?
Upita me i poče da se smeje.*

*Mama, mama, mama...
Zašto si je doveo,
vodi je odmah kući!
Zaurla glas iza stakla
i nesto u dugom belom hodniku,
nečujno jecajući.
Dora idemo na sladoled,
reče joj tata,
pogledom zariven u iscepane cipele.
Sladoled se topio u Dorinim rukama,
mama u bolničkom krevetu,
tata u iscepanim cipelama.*

*Zar tako izgledaju pesnici?
Ne volim ukus poezije.
Ne volim topljenje.
Zašto si me tražio
i šta te briga ko mi je dao ime,
umrsio i spalio kosu,
obojio dane.
Nisam dar, grešiš!
Dobro, sačekaj me trenutak.*

Čekaš nekoga?

Lažeš,

vidi se da čekaš.

Da bole tabani

ali ja ču čekati.

Da sad već bole kolena i kukovi

ali ipak ču još čekati,

nije svačiji trenutak istog trajanja.

Dora da li je ovo tvoj broj?

Ko je to; Da li se poznajemo?

Tu – tu – tu...

Tu,

tamo,

ovde...

Zar tako izgledaju pesnici?

Upita me Dora i poče da plače.

ZNAM I BEZ TOGA

Dok kiša je ukidala kalendar
praveći figure slomljenih bara,
razgovarali smo preko telefona.
Hteo sam ti još onda reći ali nisam,
ćutao sam i slušao kako ti reči podriguju.
Nisam te video baš dugo ali po glasu znam
dušo, baš si mi poružnela.
Naše stare slike nisu više lepe,
reči u porukama ti se ujedaju,
sva si mi poružnela.
Da si bila kraj mene to ne bih primetio.
Izvini danas opet neću moći da te vidim
došli su mi baš lepi gosti,
ali znam i bez toga da si mi poružnela.

PRIZNAJEM

Ona ima ispucale usne,
beo ten,
crnu kosu vezanu u rep.
Ona ima gornji deo trenerke
u levom uglu moje sobe,
donji deo trenerke
na mom radnom stolu.
Njene bele patike drhte
na mojim ramenima.

Priznajem,
volim devojke u belim patikama.

ENA

Tramvaji zvižde plavo,
ona je na njih navikla.

Voli da crta po nama dok spavamo.

Voli da u očima ima boju koju ne vidim.

Voli da kaže kako joj ne verujem.

Usnama jurnem ka njoj,
udarim o zid.

Nos mi krvavi.

Krv ima ukus njene šminke
na mom licu, ruci, telu...

U susednoj sobi je on.

On čije ruke klize po njoj,
dok moje klize po flašama.

Miris nje još čuvam na ruci,
442 kilometara ga nije izbrisalo.

Još dugo,
veoma dugo
Zagreb će mi mirisati na Enu.

PISMO

Gospodice pišem Vam ovako
zato što drugačije ne umem.
Nismo više prijatelji
Vašom iznenadnom odlukom,
iz meni potpuno nerazumljivih razloga.
Znam da u suštini nikada mi jedno drugom
nismo ličili na jedno u drugom.
Samo smo se gledali
kao plavi i crveni tramvaji.
(U mom gradu nema tramvaja.)
Vi ste verovali u NJEGA
u isterivanje ĐAVOLA ste verovali,
Vi ste se redovno ispovedali
ljudima koji nose sukњe
(za koje ste tvrdili da rade za Boga
a platu primaju od ZEMALJSKE VLASTI...
Vi tu niste videli sukob interesa).
Ja sam se smejavao zbog toga
i izvinjavam Vam se ovom prilikom.
Ali priznajte da bilo je smešno
kada ste pokušali izgovoriti „kašičica“,
kada ste mi tražili deku,
kada ste mi crtali po licu...

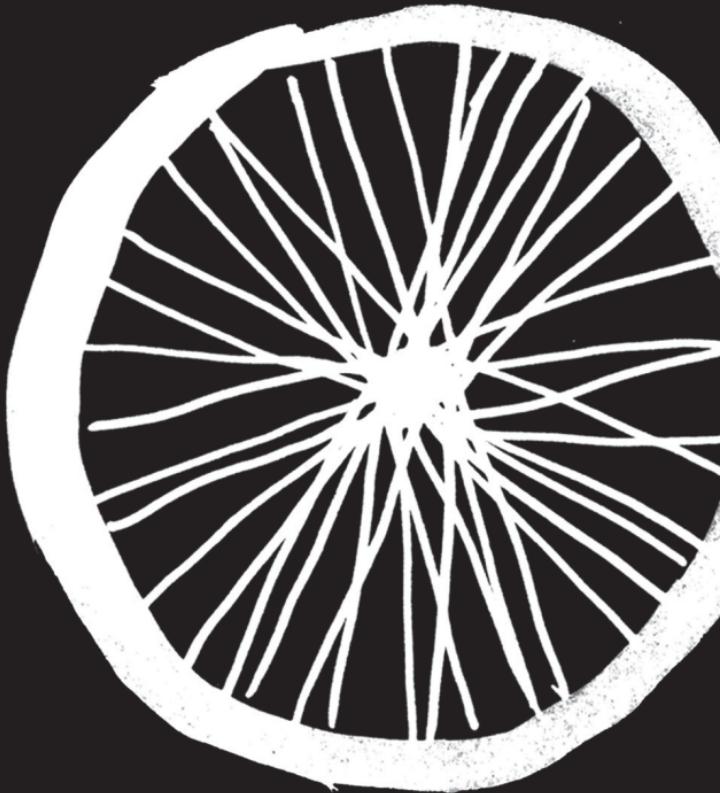
Gospodice pišem Vam iz samo jednog razloga,
da bih vam saopštio da se pokidala narukvica
koju ste mi poklonili, kada sam odlazio.

ŠANK SPASA

Hladno je biti pušač u Nemačkoj.
 Zimski mrak grize prerano.
 Mimoza na prijemu donosi gorušicu.
 Sve je pre vremena na vreme.
 Jelke, pokloni, odkloni, hoteli, ručkovi...
 U jutro, u sutra...U TRŽNI CENTAR!
 U centru nekruga kružni šank.
 Ona toči sveže bavarsko pivo.
 Na levoj prkosnoj obrvi,
 desnom i levom uhu,
 pirsinzi bezbolni.
 Korača čvrsto kao firer.
 Smeje se kao pijani istok.
 Štiti od žurbe i mržnje.
 Na levom oku zaspale šiške,
 iznad desnog uha istrgla kosu,
 na desnoj nadlaktici rodila note.
 Ne znam kako se zove,
 možda Inge.
 Ima tvrde pokrete i jezik,
 u očima toplinu dalekih prostora.
 Uzela je bebu.
 Šiške joj poskakuju,
 oči farbaju sveže trule izloge.
 Zalutali gen,
 zaključih.

Eto, radila je za šankom,
 zvala se ne znam kako
 i nastavila da živi u ovoj pesmi.
 A možda, kažem možda
 se zvala baš Inge.

NA TOČKOVIMA

SISTEM

Autobus nije navikao na toliki put.
Grca, koprca i grize, belu liniju EU.
U njoj gust, težak i uređen mrak.
Magla liže prazne, hladne ulice.
Jedan sat posle ponoći,
kao maketa grada, grad.
Kao nestanak reči i pokreta.
Kao jeza i policijski čas.
Kao radna Evropa.
Jutro je življe,
kolone se sudaraju uzdasima žurbe.
Arbeit, Arbeit, Arbeit...
Odjekuje u njihovim pogledima.
Uveče se sudaraju izdasima žurbe.
Shopping, shopping, shopping...
Odjekuje u njihovim pogledima.
Smoking stations,
umesto trake na rukavu.
Novembar.
Ingolstadt.
Nemačka.
Evropa.
Sistem.

DVA SVETA

U PREDGRAĐU JEVROPE

Bandere krive kičme,
najavljuju Vaci street.
U njoj roj globalnog voća se nudi.
„Za predstavu i pivo samo hiljadu forinti!“
govore glasno i smelo
kao da nude kürtös kolač.
Dame prljavo namiguju,
evro, forinte, sve primaju.
Do gole mlade kože,
u meso mlado a prezrelo.
Poskakuju, na šipci i oko nje,
smeškaju se i mirišu na profit.
U lice, ruke i krilo guraju mi sebe.
Sedim opijen, zalutao i u mrak uvijen.
Crtam im treptanje i zbumjenost na licu,
bez želje da im razmažem šminku.
Zahtevam reči umesto grudi,
pravo ime umesto nogu,
razlog igre umesto sobe...
Da li su me zbog toga izbacili?
Ne znam, ne sećam se ni kako su me uvukli.

Iz Pešte sam doneo lisice,
stavljam ih drugaricama na ruke
kada opisujem Evropu.

SARAJEVO

Planina legla nam na put,
preskočili smo stene i ugledali
grad koji diše u dolini.
Gutamo nargile, sanjamo trbušne plesačice,
sedimo, pijemo kahvu.
Smejemo se krckajući kilometre.
Govorimo tvrde i meke stihove,
skakućemo kao lopte u Miljacki,
lopte koje ne trebaju igrače,
klizače, šutače i upaljače.
Kotrljamo se po trotoaru,
trčimo po starim tramvajima
novorođenim trkom,
revizorima nestajemo iz vida.
Gledamo jedni u druge,
vidimo iste reči,
isti osmeh, golubove i mrak.
U sumrak palimo noć.
Vidimo, još bolje vidimo.
U podne odlazimo na sve strane sveta,
žurimo da podelimo vid.
Idemo dalje!

OTIŠAO VOZOM VRATIO SE VLAKOM

Prljavi takstisti,
prljava stanica,
prljava pruga,
ispraćaju nas.
Voz, prljav naravno.
Dobro došli...
Osmeh,
silan smeh,
kašičica,
duvan i žlica,
deka i dekica,
ćebe i ćebad,
ajme, ba i bre,
drugovi i drugarice.
Prvo smo pričali,
potom pisali,
na kraju smo pevali.
Jutro je popilo
kafu, kavu, kahvu.
Gledamo u šteklicu,
u daljinu gledamo,
gledamo u ništa skupa svi.
Vlak nas vraća.
Konačno sam i ja sklopio oči.
Konačno sam pao na zemlju.
Ja sam konačno začutao i zaplakao.

KRUG

Euforija i gromke parole
mirišu na juriš u zemlju,
za nebo na zemlji.
A posle svega zna se
ostaju ranjene i mrtve kuće,
ostaju ranjeni i truli ljudi,
ostaje tuga i bes,
ostaje zračenje i stres,
ostaju prazne momačke sobe
i smrt majčine utrobe.
Ostaju ostavke.
Kopa se zaborav.
Šiju se nove presvlake
i čuti se,
do naredne euforije i gromke parole.

TVRDA JE

Nju je kaljavim rečima valjala po mamurluku
mala, tvrda, tiha prašina jutra.

Ja sam za to vreme grizao plastičnu flašu
prljavog grada, prepunog prepuklih želja.
Moj jezik posta Mesec na njenim usnama,
dok se dan mrštio na taj bezobrazluk.
Iznenada sam i ja počeo da se mrštim
na dolazak svesti u pogrešan čas.
Dva šamara kisele vode bila su dovoljna,
da podne dočekam zatvorenih očiju
u pravom autobusu, ali u pogrešno vreme.

Koleno mi još uvek po malo krvari.
Tvrda je ivica velikog grada.

STIŽEMO

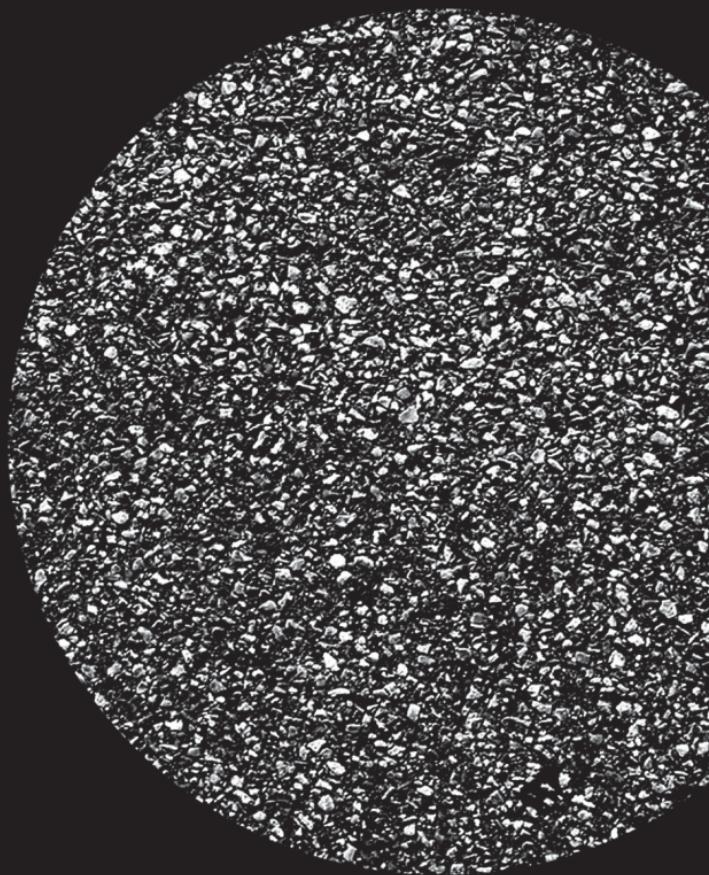
Nepovezano spominje teren i tribine,
otac je zaključava ne zamuckujući.
I nas svakodnevno zaključavaju,
nameću nam očeve,
na teren i tribine guraju.
Usnama izmišljamo ključeve.
Trčimo, trčimo, trčimo...
Anamari se sablela u sebi,
isplela se oko sebe i zaplakala.
Odlučno je guram u smeh.
Ustaje, smeje se pomahnitalo.
Trčimo, plivamo, letimo...
Znamo da ne vole kada štrčimo.
Pokušavaju da nas zašniraju u gaćama.
Ne shvataju, ovakvi večito snevaju.
Gurkamo se, golicamo, plazimo...
Sa njihovim sutra nemamo dodira,
u našem sutra se dodirujemo.

TELEGRAM

Zovu je soba zaboravljenih stvari.
Neko je tamo ostavio minduše,
neko knjige,
narukvice,
šnalice, nevinost i cipelice.
Po neko pregršt osmeha i poljubaca,
a neko opet suza i udaraca.
Mnogi su tamo svašta ostavljali,
namerno i nemerno zaboravljeni.
Ja sam jednog prohladnog jutra
tamo ostavio mladost, dve starosti,
rukopise, plišane igračke i neodigrane uloge.

U žutoj kući,
u žutoj sobi,
sve stoji osim mojih roditelja
piše u telegramu iz daleka.
A ni ja više ne stojim,
samo ležim i režim na tuđem jeziku
u osmehe plavih, debelih, pegavih plavuša
koje mi donose nove zavoje, posteljinu i lopatu.

PO PLOČNICIMA

SREĆA BUDUĆNOSTI

NA ISPLJUVANIM ŽELEZNIČKIM STANICAMA,
PARKOVIMA PREPUNIM BEKSTVA OD BEDE,
BETONIMA RAZLIVENIM PO KORICAMA
ISTORIJE,
SVEŽIM I POHOTNIM DEVOJKAMA,
PO PREČISTIM I PREUKOČENIM
RESTORANIMA,
RAZUZDANIM FLEKAVIM KAFANAMA,
PO MUZEJIMA PROŠLE I SAVREMENE
UMETNOSTI,
GRADOVIMA, SELIMA, ŠUMAMA, NJIVAMA
I MORIMA,
LEŽI I GNOJI SE PREPUNA ISTINE
MRTVOROĐENA SREĆA BUDUĆNOSTI.

ISPRED KAFIĆA

Devojčica sa ljubičastom kapicom,
narandžasto prašnjavim šalom
navučenim do prćastog nosića
i crnim, masnim šiškama
raspuklih izvan kape,
pokušavala je utrčati u kafić.

Pokušao je jedan tihi dečkić
dati joj ispruženu ruku.
Pokušala je sanjiva konobarica
reći joj da brže trči.
Pokušali su prisutni
da ništa ne vide.
Dok joj je grupa skinheda cepala kožu.

Ispred kafića na jutarnjem suncu
cakle se oči psa latalice
dok sa pločnika liže njenu krv.

MOST

Umiješ se hladnom vodom,
eksiraš pola litra rakije,
prekriješ lice vlažnim peškirom,
obmotaš uže oko dlana
umesto oko vrata
i zatežeš dok ne niknu žuljevi ili krv.

Ne vredi.
Još uvek zuji u glavi.

Ubrzan korak,
Okretanje glave...
Ipak si ga video na ivici mosta,
ipak si mogao pružiti ruku.
Ma nisi, nisi...
Možda je imao nož,
možda bi i tebe povukao,
možda...bi ga spasao.

Zuji sve više i više.

To nije tvoj problem,
govoris sebi, psu,
promrzlom vrapcu
govoriš, šapućeš, saplićeš se.
Imaš kredite,
pertle koje se stalno odvezuju,
sastanak za pola sata.
Ustaješ i odlaziš.

Lep je pogled sa ivice mosta.
Više ne žuriš na sastanak,
na autobus,
nigde ne žuriš.
Ne zuji, više ne zuji.

NEŠTO SI ZABORAVIO

Pločnici su hladni u Januaru,
pa se oni ućebanom kosom
umesto čebetom pokrivaju.
U poštu uđu da se ugreju,
stisnu se uz radijator i broje metal.
Njihovi bosi, crni, promrzli tabani
podsete me na naše tragove.
Onda neko vrisne na njih,
ja se trznem,
oni promrmljavaju nešto na romskom,
lagano odlaze, ali se okreću za sobom,
kao da su nešto zaboravili,
negde.

Kada se otac vrati iz fabrike,
baba sa dedine sahrane,
majka iz bolesničke postelje,
imaju taj pogled,
baš kao ti sada,
pogled bića koje je nešto zaboravilo,
negde.

CRKVENA ZVONA

Žuta, lagana krpica
prekriva ovlaš delić njenog tela.
Vetar zaviruje,
prolaznici zaviruju.
Ona izvijena na žardinjeri
pokušava da uvuče tendu.
Začu se crkvena zvonjava.
Hitro sveže nalakirani kažiprst
privuče palcu,
prekrsti se i dalje pomamno nasmejana,
uživajući u muškim pogledima.
Tako se jedan moj poznanik krstio
kad god bi čuo crkvena zvona.
Pitam se da li se prekrstio
kada je onoj bakici prerezao vrat...

DRUGARI

Ulične svetiljke su se palile
dok smo umivali krmeljive oči.
Iz škole bežali smo zajedno,
ali je zajedno nismo završili.
On je previše režao na knjige,
imao je previše spretne prste,
prekratku kosu i preveliku žed.
Rastali smo se kao drugari,
kao pravi drugari,
uz ulične svetiljke koje se gase.

Juče smo se ponovo sreli.
On je bio na prvim stranama
crne hronike,
ja pri dnu strane o kulturi.

DRAGI TATA

Dragi tata, znam da ti je teško
i da je u Ameriku sletela svetska kriza
ali ako možeš pošalji nešto novca,
meni je potreban za knjige a mami za citostatike.
Dedu su juče odneli u zatvor
zbog zloupotrebe službenog položaja
(po novom zakonu seljak je službeni položaj),
vršio je mobing nad kravama
i izazivao preteranu gojaznost kod svinja.
Znaš tata, ipak, nije ovde sve tako sivo, eto
seka je prekinula još jednu utakmicu reprezentacije
i Oni su joj poklonili posao u lokalnom parking servisu,
ja sam se zaljubio u poznatu klaberku i starletu
iz Smedereva,
a bila je i velika proslava povodom deset godina
demokratije.

Dragi tata,
znamo da otplaćuješ novi kredit za novu kuću i auto,
pa ako nemaš novca da nam pošalješ ne brini
ovde će uskoro izbori pa će Oni podeliti i nešto para.

Ps. Juče sam dobio peticu iz veronauke
i osećao sam se zastrašujuće moćno
poput krsta na ulazu u palanku u kojoj živimo.

JESEN I ŽIVOT BEZ SMISLA

Da...

Celu noć su raspravljali,
obijali mišljenja jedni drugima
a onda otišli kućama.

Peške.

Još nенaviknuti na hladnoću,
na jesen i realnost.

Bušnih đonova, hoće svet da menjaju,
kamčeći siću za pivo
od umornih, preumornih roditelja.

Cure ne grle,
ljube sebe,
grle sebe,
stežu sebe.

Tu, u praznim sobama sede,
grče se, prevrću...

Hoće svet da menjaju!

A nemaju,
nemaju posao,
nemaju novac,
nemaju ni čizme.

Gledam ih,
isti su kao i ja.

Mrzim ih,
previše liče na mene.

Volim ih,
zbog predatorske nemoći.

U žutom džemperu ispratili leto.
Pod žutim tepihom sakrili vaške.
U jesen pričaju crveno.
A crveno ne vole.

Lažu!

JESEN

Ostale su samo ljuspice od semenki
ispred crvene zgrade,
pokraj zelene klupe,
ispod iscepanih čarapa.

Vojska više nije u čizmama,
ona više nije u klupama,
mi više nismo u knjigama.

Pod rukama, ali na suprotnim stranama,
nekog zadriglog, silnog šerifa
crtamo krah nasmejanog jutra.

Svi smo poružneli,
toliko poružneli da sijamo
izloženi novim kamerama.

Više nemamo snage za ugrize,
samo za spuštene vratove.

Semenke su pojedene.

Sada jesen može zauvek da legne
u iskidano korito naših idealja.

PAD

Škripi stari pod poput svežeg sanduka.
Sto je dugačak, na njemu se ruča
kada dođu neki lepi gosti ili slava.
Na njega se stavља kovčeg sa pokojnikom.
Majka, otac, baba, deda, pradeda...
Svi na njemu viđeni poslednji put.
I ovaj put sveća se pali.
Ne čuje se zvezket kašika i tanjira,
znači nije slavlje a ni slava nije.
Ljudi ne donose sveće i cveće,
ne obilaze oko stola i ne krste se,
ni sahrane izgleda da nema.
Po stolu rasute slike
umazane voskom, čute prestravljenog.
Šta li bi mi sada rekla majka?
Sigurno bi se tiho nasmešila
i gledala negde na drugu stranu.
U pepeo sve mesimo vatru i ja.
Rešio sam da sam pogrešio.
Neću nikada više, čak ni između stihova.
Jutro lizaću iscepanim sobnim papučama
pomiren sa hladnim večerima.
Dok me pre vizite sestre povijaju kao dete,
govore o krvavim ulicama kojima moraju proći.
Imao sam previsoko mišljenje o čoveku kao biću,
iz toga je i proistekao moj pad.

ŽMURKE

Čvrsto zažmuri
da ne bi video
krvave Drine, Volge i Sene,
piramide, solitere i dvorce
nikle iz praznih, prosutih stomaka.

SUTRA

Samo će ispucati fasade,
stepenice i koža.

Samo će se godišnja doba izmešati,
tvrdi hleb umesiti
i ostati da čeka.

MILOŠU CRNJANSKOM

Kod tebe je Mesec mlad i žut,
kod mene je krvav i ljut.

JA i JA

JA sedi naspram JA.
Između njih stakleni sto.
Linija sna u staklu.
U staklu su oba JA.
Na staklu tablete, nož,
konopac, flaša i utoka.
JA se uporno smeje
na namršteno JA.
JA hoće da živi
naspram JA koje neće.
JA i JA se vrebaju.
JA i JA kopaju oči.
JA i JA se stapaju.
Postaju JAJA!

ODRASTI

Raste ti na leđima.
Daleko su nepregledna polja,
pučine i nepoznate ulice.
Odrasti znači umreti,
pokleći,
poviti glavu, zašti usta
i žvakati ispljuvke.
Odrasti znači biti umoran i mokar,
spavati,
smejati se pristojno
i živeti sa senkama.
Odrasti znači povijati se,
ćutati
i sušiti se
dok ti nešto raste na leđima.

A ti ipak želiš da odrastem.

ISPLANIRANO

Sigurna škola,
siguran kraj,
sigurna vera,
siguran raj.

Siguran seks,
sigurna veza,
siguran brak,
sigurna teza.

Siguran posao,
siguran stan,
siguran gen,
siguran plan.

Siguran život
prođe za čas,
sigurna smrt
nađe i vas.

Knjiga Damira Nedića počinje kao katalog ljubavi. Mala šaljiva povest mladalačkih ljubavi. Rima kao humorni komentar:

„...tango u toplim kapljicama, rđa u devojačkim šnalicama.
Budućnost sedi za stolom i peva narodnjake...
Kajsija, pivo, kajsija i pivo, pivo i kajsija.“

Prvi ciklus *U poljupcima* trubadurske drskosti i melanholije:

„Suza mi se topi na licu
Budi miris škole u decembru“

Melanholija i zaboravljene boemije. Tamo gde su na početku Dis i Tin. Drainac i Galčinski.

Odmaknutost od svakodnevnog sveta. To su pesme o utopljenim dušama, kao utopljenim ljubavima:

„Sladoled se topio u Dorinim rukama
Mama u bolničkom krevetu
Tata u iscepanim cipelama....“

I samoironija:

„Nisam dar, gresiš
Dobro, sačekaj me trenutak...
Zar tako izgledaju pesnici
Upita me Dora i poče da plače.“

Samoironija i narcis pesnika Nedića:

„Nisam te video baš dugo
Ali po glasu znam,
Dušo, bas si mi
Poružnela.“

Mangupska, duhovita erotikा:

„Ona ima gornji deo trenerke
U levom uglu moje sobe,
Donji deo trenerke
Na mom radnom stolu.
Njene bele patike drhte
Na mojim ramenima.“

I na kraju tog ciklusa
ljubavnih pesama *Šank spasa*, pesma o devojci koja ima
bebu, devojci negde u Nemačkoj:

„Korača čvrsto kao firer.
Smeje se kao pijani istok...
Na desnoj nadlaktici rodila note...
Zvala se ne znam kako
I nastavila da živi u ovoj pesmi...“

Šank spasa je omaž jednoj od najboljih ljubavnih pesama moderne svetske poezije *Inge Barč*, Poljaka Galčinskog. To je ljubavna i pesma o samoubistvu. Sve ljubavi su srećne, ostalo je, ostalo je ... komentar.

Drugi ciklus *Na točkovima*, mali marš, gluvarenje po Evropi. Po Evropi kao po mraku, po bezličnom licu u kome se sve prebrojava, sabira, taksira. To je ciklus o utopljenoj, pridavljenoj generaciji s kraja osamdesetih, devedesetih. Ovo je ciklus protesta i to je negde daleki echo Zbignjeva Herberta. Kod Nedića je sve provereno, lično, dodirnuto. I veruje se ovom pesniku. Nema prevare, nema konstrukcije. To sam ja u otvorenom gardu. Ima jedna pesma o Sarajevu, tu na pepelu jedne države. Na pepelu i dijamantu žrtve:

„Gledamo jedni u druge,
vidimo iste reči,
isti osmeh, golubove i mrak.
U sumrak palimo noć.
Vidimo, još bolje vidimo.

U podne odlazimo na sve strane sveta,
žurimo da podelimo vid.
Idemo dalje!“

Ovo su pesme od gesta, od jauka jedne generacije koja
zna da su joj prethodnici neprijatelji, svi od reda.

„Ostaju ranjene i mrtve kuće...
Ostaju prazne momačke sobe
I smrt majčine utrobe.“

„Sa njihovim sutra nemamo dodira.
U našem se sutra dodrujemo.“

Jauk, kod Nedića, mangupski prelazi u škrugut:
„Trčimo, plivamo, letimo...
Znamo da ne vole kada štrčimo.
Pokušavaju da nas zašniraju u gaćama.
Ne shvataju, ovakvi večito snevaju.
Gurkamo se, golicamo, plazimo...“

Završni ciklus *Po pločnicima* o mrtvorodenoj sreći
budućnosti, o rasnoj mržnji i zločinu, o mrtvim očima
na živim siluetama. O drugarima koji su završili na prvoj
strani crne hronike, a pesnik pri dnu kulturne rubrike.
Kao kratka vest.

Nedić vešto preuzima tonalitet Crnjanskog i ono čuveno
jesen, i život bez smisla.

Nedić, i on peva posle rata, samo ovo nije bio rat, ovaj
su rat vodile sobne kukavice, ovde su bili samo zločini,
zlostavljanja, logori, pljačka.

To je ostavljeno u nasledje, sa tom grbom će odrasti
Nedićeva generacija.

„Svi smo poružneli
Toliko poružneli da sijamo
Izloženi novim kamerama.
Više nemamo snage za ugrize,
Samo za spuštene vratove.
Semenke su pojedene.

Sada jesen može zauvek da legne
u iskidano korito naših ideała.“

Zna Damir Nedić da na kraju pobedi onaj Floberov apotekar Ome. Onaj isplanirani građanin, onaj osrednji, onaj koji se kladi u siguran (k)raj.
Nedić se kladi u sve, sve je dao na poeziju, on se kocka u sve ili ništa, u život.

Od ovog pesnika će tek doći knjige pesama, priča, jer Nedić ima, ima lepi
inat, inat, inat.

Da nije tako zar bi u pesmi Milošu Crnjanskom ovako zapevao:

*Kod tebe je mesec mlad i žut
Kod mene je krvav i ljut.*

Ovo je knjiga otvorena kao rana.

Božo Koprivica

Nešto si zaboravio. Kao kad ne možeš da se setiš kako se o poeziji piše u prozi; kojih se top pet fraza ove sezone nose na koricama poetskih zbirk i kakvu recenzentsku akrobaciju treba izvesti da nekog ubediš da pročita/kupi/ukrade ovu knjigu. Zaboravila sam. Sećam se samo kako sam pomislila da ovu zbirku treba nositi na putovanja, da je treba čitati u vozu, između tačke A i tačke B, dok ti pred očima, kroz neki musavi prozor, promiču neki strani pejzaži. Sećam se da se u knjizi pominje neka Ivana, neka Marina, neka Dora, Maja, Nataša... da se sve one pominju jednom, da se Crnjanski pominje dva puta. Sećam se kako sam pomislila: *Ovaj Damir Nedić je opasan pesnik!* i kako mi je njegova knjiga odgovorila pitanjem: *Zar tako izgledaju pesnici?* ... Zaboravila sam. Kako izgledaju pesnici i kako treba pisati o njihovoј poeziji, kada je nežna a da ni jednim stihom ne prelazi u patetiku i kad je savremena a bez tendencije da bude moderna po svaku cenu. Damir Nedić je pesnik kome uspeva da izdresira aoriste, tako da više ne zvuče arhaično i da upotrebi CAPS LOCK a da čitalac ne stekne utisak da se na njega viče. Sve su to ozbiljni razlozi da ovu knjigu pročitate u jednom dahu, i da se zatim u nekom drugom vratite na njene najbolje delove.

Minja Bogavac

BELEŠKA O PESNIKU

Damir Nedić rođen je 1984. godine u Kragujevcu. Živi u Poskuricama. Piše pesme i priče. U ediciji „Prvenac“ (SKC Kragujevac) 2009. godine objavljena mu je zbirka poezije „UGRIZI“. Objavljujan u mnogim časopisima i zbornicima.

SADRŽAJ

Predgovor.....5

U POLJUPCIMA

U tuđu.....	9
Ponovo.....	10
Strah.....	12
Pivnica.....	14
A sada čuti i spavaj.....	15
Maja.....	17
Nataša.....	18
Rundekov koncert.....	19
Glumica.....	20
Dora.....	21
Znam i bez toga.....	23
Priznajem.....	24
Ena.....	25
Pismo.....	26
Šank spasa.....	27

NA TOČKOVIMA

Sistem.....	31
Dva sveta.....	32
U predgrađu Jevrope.....	33
Sarajevo.....	34
Otišao vozom vratio se vlakom.....	35
Krug.....	36
Tvrda je.....	37
Stižemo.....	38
Telegram.....	39

PO PLOČNICIMA

Sreća budućnosti.....	43
Ispred kafića.....	44
Most.....	45
Nešto si zaboravio.....	47
Crkvena zvona.....	48
Drugari.....	49
Jesen i život bez smisla.....	51
Jesen.....	52
Pad.....	53
Žmurke.....	54
Sutra.....	55
Milošu Crnjanskom.....	56
Ja i ja.....	57
Odrasti.....	58
Isplanirano.....	59
Božo Koprivica - Recenzija.....	61
Minja Bogavac - Recenzija.....	65
Beleška o pesniku.....	67

Izdavač
SKC Kragujevac

Za izdavača
Nada Marković

Biblioteka
NOVO STABLO

Urednik
Nenad Glišić

Korektor
Ana Marija Grbić

Dizajn i prelom
Dragana Nikolić

Sponzor izdanja
Admira d.o.o.

Štampa
Skver, Kragujevac

Tiraž
300

Kragujevac 2012.

